

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, desetega in dvajsetega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Bohoričeva ulica 12. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Vodnikov trg št. 5/I. — Račun poštne hranilnice v Ljubljani št. 11.467.

Osrednje glasilo državnih nameščencev za Slovenijo.

Vabilo

na

redni letni občni zbor

Zveze državnih nameščencev za Slovenijo v Ljubljani, ki se bo vršil v nedeljo, dne 20. januarja 1929 ob 9. uri dopoldne v „Beli dvorani“ hotela Union.

DNEVNI RED:

1. Nagovor načelnikov.
2. Poročilo tajnikovo o Zvezinem poslovanju za poslovno l. 1928.
3. Poročilo blagajnikovo za isto dobo.
4. Poročilo računskih pregledovalcev.
5. Razprava o točkah 2.-4. dnevnega reda in event. absolutorij.
6. Proračun za poslovno l. 1929.
7. Določitev članarine za poslovno leto 1929.
8. Predlogi (čl. 9., točka 2. in čl. 13. pravil.)
9. Prizivi (čl. 6. in 11. pravil.)
10. Eventualna izprememba pravil.
11. Volitev novega odbora, pregledovalcev računov in njih namestnikov čl. 15. in 18. pravil.)

Kaj hočemo, kaj moramo.

(K Zvezinemu občnemu zboru.)

Mesec januar je mesec občnih zborov, ko se sklepajo računi, sestavljajo obračuni preteklega in proračuni bodočega leta. Mesec bilanc je in budžetov.

Tudi mi državni nameščenci stojimo pred občnim zborom naše »Zveze«, ki predstavlja nekak parlament slovenskega uradništva. Ne bo škodilo, če se ozremo naokoli in če pogledamo vase, kako je v nas in česa nam predvsem treba.

Prvo je skrb za ohranitev in okrepitev naših organizacij. Zavedajmo se, da so nam vsem potrebne. Če niso morda dosegle v preteklem letu vsega, kar smo želeli, so nas obvarovale še hujših udarcev. Če niso vzorne, če niso take, da bi bili vsi zadovoljni z njimi, izboljšajmo jih. Če je krivda na neuspehih v osebni, ne obotavljajmo se, odstraniti jih. Obča korist nad vse ostalo! Ne zametujte ideje zaradi oseb.

Ko postavljamo kandidate za odbornike naših organizacij, ne glejmo na kategorijo, na skupino, ne na stroko, kateri posameznik pripada. Ne naslovi, ne čin — mož velja! V organizaciji ne sme biti razlike med člani, nobenih »višjih«, ne »nižjih«. Vodstvo gre sposobnim, značajnim, za skupnost delavnim ljudem! Le delo za splošno stvar daje odliko, druge organizacije ne pozna.

Uradniške organizacije bodo mogle beležiti uspehe šele, čim se otresejo vsega, kar jih danes ovira pri razmahu. Zato proč z birokratizmom, proč z malenkostnostjo iz naših stanovskih udruženj! Namesto papirnih spomenic in praznih protestov hočemo delati, podrobno delati, pridobivati nove tisoče somišljenikov, širiti stanovsko zavest, gospodarsko se osamosvojiti. Dovolj je bilo pasivnosti, zdaj treba borbe. Zavedati se moramo, da so specialni uspehi poedinih strokovnih društev hval evredni in važni, toda naše stanje se trajno izboljša šele čim si ves naš stan moralno in materialno opomore. To more doseči le zveza vseh strokovnih društev. Zato je njeno delo posebno pomembno.

Časi so resni. Ne smejo nas najti nepripravljene. Pretekla je že doba, ko so se uradniki še »šli društva«. Rodoljubarskega društvovanja je bilo dovolj in preveč. Novi čas zahteva moderne metode tudi v strokovni borbi. Učiti se moramo pri drugih organizacijah. Kjer najdemo zrno, ga poberejo. V naše organizatorično delovanje treba velikopoteznosti in smotnosti. Mi moramo, če hočemo zmagati, stopiti v javnost. Tam se bo rešilo naše vprašanje, ne za zeleno mizo. Doba biro-

kracije je že minula. Poedinci in stanovi si sami kujemo svojo usodo.

Kakor povsod, odloča tudi v organizaciji končno le osebnost. Zato izbirajmo in volimo samo moške, ki vemo, da bodo kos nalogi. Pri tem vse osebne zadevice na stran, stvar odločaj! Izbirajmo previdno, a onim, ki smo jih našli vredne zaupanja, zaupajmo! Nezaupljivost je smrt vsake družabne skupnosti in konec vsakega organizma. Bodimo složni! Ne podtikajmo bližnjikom nečistih namenov, ne sumničimo, ne obrekujmo jih! Ne izkoriščajmo svojih organizacij, ne iščimo sinekur pri njih. Ne zahtevajmo samo plačila od njih. Sebi s tem škodujemo, ker škodujemo celoti, ideji.

Potem: ne bodimo nevoščljivi! Če se poedinih strokam posreči izvajati nekaj mrvic ugodnosti, ne zavidajmo jih. Vsak tak delni uspeh je važen preudarek in nam vsem v korist. Zavist ni le najmanj praktična in najmanj donosna slabost, tudi nesmiselna je. Vsak uspeh tovarišev pozdravljajmo in se ga veselimo. Saj nam bodo stali ob boku v borbi, da ga dosežemo tudi mi.

Dalje premisljmo, da brez žrtev ne gre nikjer. Več požrtvovalnosti nam treba! Prispevki organizacij za skupno »Zvezo«, ki je last vseh, osrednji organ vseh, naj ne bodo kakor davek, temveč kakor prostovoljni doprinos za dosego skupnih ciljev. Če neke organizacije smatrajo, da v njej niso našle dovolj podpore, naj se »Zvezin« ustroj izboljša.

Zaenkrat je morda najvažnejša naloga reforma »Našega Glasa«. Brez njega smo mrtvi za javnost. Javno mnenje se tvori brez nas, mimo nas, zoper nas. Za uspešno obrambo naših interesov moramo aktivno poseči v oblikovanje javnega mnenja. Za to potrebujemo vsebinsko in tehnično enako odličen list. S tem delom smo začeli, uspehi se že kažejo, vendar dokler ne bo »Naš Glas« res centralna tribuna vsega drž. nameščentstva, dokler ne bo v svojem okrilju združil vseh strogo strokovnih glasil in postal skupen organ vseh uradnikov, cilj ne bo popolnoma dosežen. Za zdaj: razširimo ga, utrdimo ga, izboljšajmo ga!

Končno: Kaj hočemo? Hočemo le to, da ne bomo več državljeni druge vrste. Hočemo: za svoje pošteno delo pošteno plačilo, reda, pravičnosti in nepristranosti v naši upravi, stalnosti in pravne varnosti v službenem razmerju. Zahtevamo, da naša država omogoči človeško življenje, da oblastniki končno enkrat že prenehajo z neprestanimi grožnjami, okrnjevanjem pridoblje-

nih pravic, s strankarskimi preganjanji, z redukcijami in odpusti zaradi politike. Nočemo predpravice, nočemo stanovskih privilegijev: le toliko zaščite, kakor jo uživa vsak drug stan v državi. Če ne, naj ustanove še za nas »uradniško zaščito«.

In način naše borbe? Moledovanj, prošenj in jadikovanja smo siti. Zaupanje v uvidevnost »merodajnikov« smo že davno izgubili, vere v njih pravičnost in državniško močnost v nas ni več. Preostane nam

še eno: delo in borba. Pomagajmo si sami in Bog nam pomore! Zato pa: nič malodušnosti, nič apatije, nič brezbriznosti! Sami si kujemo usodo.

Naše edino orožje je organizacija. Boljša je slaba, nego nobena! To si zapomnimo. In če je slaba, kdo je kriv? Mar nima vsakdo take organizacije, kakršno hoče imeti, kakršno zasluži? Še enkrat: Sami si kujemo usodo.

Mi sami! In za nas — Zveza!

Novi finančni zakon.

Pred nami je in šele kot predlog. Je to suho ogrodje, obsegajoče samo 148 členov, drobne zvezčiče, ki postane gotovo obsežnejši. Amandmani so najbrže še v miznici gosp. finančnega ministra... Vemo, da je lanski predlog finančnega zakona narastel kar na 386 členov. Tudi letošnji bo še obogatel. Ne vdajmo se nobenim iluzijam.

Ako listamo po tem predlogu, ne naletimo na nič posebnega. Prva stran trdi, da je v proračunu za leto 1929/30. za 48.285 Din suficita pri oblih dohodkih in razhodkih, pri državnih podjetjih pa za 2.302.645 Din. Din.

Prvi členi obsegajo obča določila o razhodkih in virmanih.

Čl. 31. nalaga državnim blagajnam v dolžnost, da prejemajo od 1. aprila 1929 pobotnice za zadržanih 20% pri žigosanju kronskih novčanic pod 2000 K, za račun dolga na davkih.

Po čl. 40. ima pravico tiskati vse vstopnice za zabave, predstave itd. izključno samo finančno ministristvo. Izvzete so samo vstopnice za narodna gledališča v glavnih mestih, kakor Ljubljana, Zagreb itd.

Člen 51. določa, da se smejo nalagati doklade samouprav za leto 1929. samo na podlagi odmere direktnih davkov za leto 1928.

S čl. 101. se ukinja vsa oproščenja poštne, prav tako za brzojavljanje in telefonske pogovore, ki so veljala na ozemlju kraljevine. Izvzeti so samo državni uradi in poštne hranilnice.

Najbolj nas zanimajo »ostale odredbe« v običajnem poslednjem razdelu. Tu se kar povrsti ponavljajo določila prejšnjih finančnih zakonov, kakor postopek pri ponovnem vstopu v državno službo (člen 125.), da je potrebno prebiti eno leto na novem položaju radi vštevanja višjih prejemkov v penzijo (čl. 126.), da se obračunavajo periodični po-

viški 1. julija n 1. januarja vsakega leta (čl. 128.), kako se odmeri penzija tistim uslužbencem, ki 1. decembra 1925 še niso imeli 10 let službe, da morajo služiti najmanj 15 let in da se započeta polovica leta šteje za celo leto (čl. 129.) itd.

Novo pa je določilo čl. 127.: Vse osebe, tudi svečeniki, ki so dopolnili 60. leto starosti, ne smejo biti sprejete v državno službo. Prejšnji finančni zakon je našteval izjeme. S členom 130. je predviden postopek pri upokojevanju. V ukazu ali rešenju o upokojitvi mora biti že odredjena količina penzije v zmislu člena 152. urad. zak. ter naveden tudi kredit, ki obremenjuje proračun. Velja tudi za vojaško in prometno osebje. Rodbinske pokojnine se morajo po čl. 132. izplačevati takoj, in sicer začasno do pritrditve glavne kontrole.

Kakor že rečeno, novi finančni zakon nam starija ne slabša, pobiljšava ga pa tudi ne.

Kako je to, da naletimo zopet na določilo člena 137., ki govori o postavljanju zvaničnikov ter služiteljev za dnevnice (lanski 348.)?

Slišali smo pa tudi že objavili, da je Glavni savez trdil, da je to za nižje uslužbence tako krivično in nesocialno določilo izločeno iz novega finančnega zakona. Res je, da so večje stroke, kakor policija, detektiv, zvaničniki poštne, brzojavne in telefonske stroke, cestni nadzorniki in finančna kontrola izvzeti, toda je še veliko strok, ki jih ta nesrečni člen finančnega zakona naravnost ubija ter tira v obup. Danes stalen, jutri — dnevnice, muha enodnevnic...

Vsekako je to problem, ki ga mora Zveza tako ali tako zgrabiti, da izgine ta brezsrčna določba iz novega finančnega zakona. Tudi v tem primeru velja izrek: Nič ni hudega, če si desetkrat prevaran, strašno pa je, kadar si izgubil vero v — človeka.

Pogrebni sklad.

Državni nameščenci še nismo bili nikoli pa tudi ne bomo nikoli gmotno tako dobro situirani, da bi z lahkoto preboleli različne nepredvidene udarce usode, ki so zvezani z večjimi ali manjšimi stroški. Taki udarci vedno in občutno posežejo v naše gospodarstvo in zapuste v njem velike rane, ki zahtevajo dolgotrajnega lečenja, da se zabriše sled za njimi.

Tak usoden udarec je brezdomno smrt v družini državnih nameščencev. Bolezen že sama na sebi, čim daljša je, tem temeljitejša, dostikrat pa do skrajnosti izčrpa vse vire in moči. Kadar pa poseže še smrt v družino, nastanejo neizogibni stroški. Treba je takoj denarja, ne glede na račune, ki se poravnajo pozneje, denar je nujno potreben takoj. Državni nameščenci pa ponavadi zvesto služijo državi do

konca, to se pravi, da je malodane največ smrtnih slučajev v drugi polovici meseca —.

Kdor je sam prebolel tak udarec usode, že ve, da so to bridke gospodarske preizkušnje, koga pa še ni doletela nesreča, naj ne misli, da mu je želimo, ampak spomni naj se, da — »dneva ne pove nobena pratika«.

Baš vsled slabega gmotnega položaja so državni nameščenci za take slučaje mislili na samopomoč. Ustanovili so si pogrebne sklade, ki se pa dokaj razlikujejo med seboj. Eni so samo za gotove stroke državnih nameščencev, drugi bazirajo na mesečnih prispevkih, tretji na prispevkih od slučaja do slučaja itd. Pri teh skladih pa je videti, da morada koncem koncev vendarle niso na tisti stopnji popolnosti, da bi en ali drugi član ne imel pomislekov: bo-

disi glede časa in načina plačevanja prispevkov, bodisi glede sigurnosti za prihodnost.

Za vse državne nameščence — ne glede na stroke — naj bi se ustanovil enoten pogrebni sklad in to v obliki nekakega zavarovanja. Z enotnim društvom bi bila dana možnost, da pridobi društvo čim več članov. In čim več članov je, tem večja je obširna podpora, tem manjši pa tudi članski prispevek. Je res, da bi se državni nameščenci lahko priključili enemu ali drugemu že obstoječemu skladu, pa v nas je tista bolezen, da pravijo nekateri: tja ne grem, da bi mi drug gospodaril. Sme pač še taki, da se nočemo otresti malenkosti in veliko damo nanje, pri tem pa puščamo ob strani dobrobiti skupnosti.

Imam pravila takega društva, ki deluje že 52 let. Je popolnoma neodvisno društvo, vsem enako dostopno, vendar deluje blagodejno že toliko let. Pomislek, da bi mi državni nameščenci ne mogli ustanoviti sličnega društva, je popolnoma prazen. Lahko ga ustanovimo, če imamo zmisel za to, dobro voljo in nekaj podjetnosti.

Kakor rečeno, ustanovilo naj bi se novo, popolnoma neodvisno društvo, katerega član bi bil vsak posamezni državni nameščenec za-se. Pristopile bi nadalje k društvu tudi soproge državnih nameščenecv in njihovi otroci. Le-ti seveda z gotovimi omejitvami.

Pri ustanavljanju vsakega takega društva, kjer vpliva na plačevanje prispevkov starost članov, se pokažejo težkoče, ki pa so le na videz težkoče, v resnici pa se dajo odpraviti z dobro voljo. Pri tem seveda nikakor ne bi smeli biti ozkosrčni, ampak naravnost širokogrudni. Ne gre drugače. Pri ustanovitvi takega društva mora biti tako.

Ustvarilo pa naj bi se nekaj, kar bi držalo trajno. Ker moramo pri tem misliti na poznejše čase, bi se ob ustanovitvi ne smeli spotikati morebiti na malenkostne difference, češ, ta ali oni je ob ustanovitvi trenutno dobro zadel v boljše ali slučajno bolj slabo. Kakor rečeno, malenkosti se ne bi smeli krčevito oprijemati, ampak bi jih morali širokogrudno premostiti.

Nekateri, ki so že včlanjeni pri enem ali drugem takem društvu, bi videli težave tudi v vprašanju imetja obstoječih društev in njihovih rezervnih fondov. Tudi ta točka, dasi je videti trd oreh, se da razvozlati na način, da ne bi bil nihče oškodovan, ne posameznik in ne že obstoječe društvo kot celota, če bi likvi-

diralo in bi člani društva pristopili k novoustanovljenemu društvu kot posamezniki. Stvar dogovora bi bila, da se določi in fiksira minimum, koliko bi prineslo vsako društvo od svojega rezervnega fonda za novi rezervni fond. To pa zato, da bi postali člani starega društva kar samoposebni člani novega društva in bili oproščeni vsakršnih pristopnin in drugih omejitev. N. pr.: Že obstoječe društvo sklene, da likvidira in pristopi k novoustanovljenemu društvu. Od rezervnega fonda bi odvedlo društvo določeno vsoto za novi rezervni fond, s presežkom pa razpolaga članstvo starega društva. Lahko nakloni novemu rezervnemu fondu večjo vsoto, lahko pa tudi izroči presežek novemu društvu v dobro svojim članom, da novo društvo črpa za gotov čas članske prispevke iz te vsote.

Oni, ki dosedaj še niso včlanjeni pri nobenemu sličnemu društvu, pa bi hoteli pristopiti k novoustanovljenemu društvu, bi morali seveda kot nadomestilo za rezervni fond vplačati primerno pristopnino, ki bi se ravnala — kakor pri vseh sličnih primerih — po starosti vstopajočega in pa po višini zneska, ki bi bil določen kot obširna podpora. Ob začetku bi društvo nudilo interesirancem ugodnosti s tem, da bi dovolilo gotov rok, v katerem bi bila pristopnina primerno znižana in dovolilo odplačevanje v obrokih.

Član društva bi lahko postal vsak državni nameščenec, njegova soproga in otroci. Vendar bi imeli aktivno in pasivno volilno pravico samo državni nameščenci. Za otroke bi se določila gotova starost, kdaj lahko pristopijo kot člani, ostali bi pa člani društva tudi še po polnoletnosti za-se, ne bi pa mogla postati član društva njihova žena ali mož.

Naslednja razpredelba nudi sliko, kako bi se izvršilo zavarovanje za obširno podpora. Obrestna mera je 4%.

Da dobim izplačan kapital	čez let	plačam letno	Da dobim izplačan kapital	čez let	plačam letno
Din		Din p	Din		Din p
5000	25	115 40	3000	25	69 24
	20	161 45		20	96 87
	15	240 10		15	144 06
	10	400 40		10	240 24
4000	25	92 32	2000	25	46 16
	20	129 16		20	64 58
	15	192 08		15	96 04
	10	320 32		10	160 16

Da dobim po 25 letih izplačan kapital 5000 Din moram plačati let-

no 115'40 Din. Dejansko bi plačal le 2885 Din. Razlika 2115 Din narase iz obresti. Da se izplača po preteku 20 let kapital 4000 Din je plačati letno 129'16 Din. Vplačani kapital 2583'20 Din, narastle obresti znašajo 1416'80 Din. V tem je podan le primer. Če bi se osnovalo društvo, bi se pač dogovorno določil znesek, ki naj bi se izplačal kot obširna podpora in leta, v katerih naj bi član vplačeval prispevke. Po preteku določenega roka bi bil član za nadalje oproščen vsakršnega plačevanja. Morda bi kdo pomišljal proti temu, češ, saj vsak sam tudi lahko nalaga take zneske v hranilnico za slučaj smrti. Je res to. Ampak dvakrat dobro bi imel le v skladu. Prvič je zagotovljen, da dobi izplačan znesek tudi če nastopi smrt prej, preden je vplačal določene prispevke, drugič pa je stvar taka — bomo odkritosrčni — da človek le preveč ne misli na tako reč, kakor je ravno smrt. Odlaga in odlaga z začetkom zbiranja, da ga nazadnje usoda prehit. Če je pa enkrat kot član sklada pričel plačevati prispevke, jih bo plačeval tudi naprej, ker bi sicer zgubil že vplačano vsoto.

Društvo bi se osnovalo ali, da se določi ena vsota na gotovo število let, ali, da se da članom na razpolago, katero vsoto in za kateri čas se sam odloči.

Namen teh vrstic ni, da bi skušal nastopiti proti sličnim skladom, ki že obstoje, ampak le želja, da se osnuje ustanova, ki bi bila močna, enotna in enako dostopna vsem državnim nameščencem, ker je brezdvomno za vse važna.

Kdor bi se zanimal za to vprašanje, naj pove svoje mnenje, mišljenje in nasvete v »Našem Glasu«.

Odtegljaji za stavbene in kreditne zadrage.

Konferenca strokovnih organizacij.

Savez nabavljalnih zadrug je pozval ljubljansko nabavljajočo zadrugo, naj mu sporoči mnenje strokovnih organizacij glede načrta za novi pravilnik in želje, kako se naj nabrani denar upravlja.

Od vabljenih organizacij so se odzvali na dan 19. decembra 1928 poleg odbora Nabavljalne zadruge, načelnika Zveze državnih nameščenecv, gosp. Paternostra ter direktorja Hranilnega in posojilnega konzorcija g. Rostana še zastopniki tehle organizacij: Društvo konc. uradnikov pol. uprave, društvo konc. uradnikov poštne uprave, UJU, poverjenišvo Ljubljana, dru-

V

Kebesih

se imenuje občutek, ko smo srečni.

Tako veseli smo lahko tudi tisti dan, ko se pere perilo, ako se spomnimo 7 prednosti, katere ima

Schicht ovo

Terpentin-

Milo s svojimi prednostmi

štvo slov. sodnikov, društvo računskih in blag. uradnikov, društvo davčnih uradnikov, društvo pisarniških uradnikov, društvo drž. pisarn. uradnikov, osrednje društvo nižjih poštних uslužbencev, društvo zvičnikov in služiteljev, društvo davčnih izvrševalcev, strokovno društvo javnih nameščenecv ter stavbena zadruga »Dom«.

Po pozdravnem nagovoru predsedniak Nabavljalne zadruge g. Lilega je prečital tajnik zadruge gosp. Beguš daljši referat, ki ga priobčimo v kolikor mogoče skrajšani obliki v eni prihodnjih števil.

G. Rostan poroča o dolgovih uradništva, ki dosegajo že vrtoglavo višino.

Sedanji uradniški dolgovi znašajo preko 10 milijonov dinarjev. Savez pa ponuja za sanacijo samo 500.000 Din. Govornik priporoča, naj se ustvari te malo kreditnih zadrug. Kritikuje člen 120 urad. zakona kot najbolj nesocialen, ker onemogoča kredit. Savez naj hitro priskoči na pomoč, kajti dvakrat dá, kdor hitro dá.

Po prečitanih resolucijah se vname o nji debata. — G. Klavora zahteva, da se Ljubljani zasigura 10 milijonov Din. Kreditnih zadrug ne bi bilo potreba, da se prekliče ukinjenje člena urad. zakona, ki govori o brezobrestnih prejemih. Čl. 123. naj se oživotvori! Poskušalo se bo, da se stavbena zadruga »Dom« prilagodi pravilniku Saveza. G. Skalar predlaga, naj se vse stavbene zadrage združijo, ker

Kocke in ljubezen.

Izvirna indijanska pravljica.

Živel je mož po imenu Pankva, ki je imel ženo Jangivano. Mož je bil strasten kockar. Hodil je iz kraja v kraj in vabil moške k igranju. V igri je vedno dobival in je od tega dobro živel. Povsod po vaseh so ga poznali in se ga bali. Toda še vedno se je našel kdo, ki si je upal poskusiti srečo v igri s Pankvo. Žena, ki je zmiraj hodila z njim, je ostajala doma v šotoru, kadar je mož kockal. Tudi sicer se je vedno skrivala. Bila pa je zelo lepa.

V nekem selu je živel Labun. Tudi on je bil strastno vdan kockam. Imel je pobratima Hajdunija. Ko je nekoč prišel Pankva, sta takoj začela z igro. Prvi dan ni nihče od obeh mnogo izgubil, toda tujec je bil na dobičku. Labun in Pankva sta nato nadaljevala igro drugi in tretji dan. Labun je izgubljal vedno več. Vse selo je gledalo igro, tudi Labunov pobratim je vse napeto opazoval. Četrty dan je Labun izgubil vse svoje dragocene školjke in kroglice, toda navzlic temu je igral naprej. Stavil je na svoje orožje, na lovski pribor, na vse, kar je imel. Polagoma je vse izgubil. »Še enkrat igram,« pravi Labun, »zastavim svojo ženo.« — »Ne igram za tvojo ženo,« odvrne Pankva. — Oni je pobesnel: »Kaj pa hočeš? Zastavim desnico,

igrajva naprej!« »Kaj bi s tvojo desnico, toda nočem se izogibati igri. Če že hočeš zastaviti roko, daj levo. Jaz pa stavim na vse, kar sem dobil od tebe.« Igrala sta dalje. Labun je izgubil igro in si je odsekal levoico.

Prekinila sta igro. Nihče ni imel več veselja do igre. Govorili so: »Ta tujec ima neko moč, ki mu na skrivaj pomaga. To tajnost moramo odkriti, sicer ga nihče ne bo mogel premagati.« Pankva je še nekaj dni ostal v selu. Živel je v svojem šotoru, nekoliko oddaljenem od drugih, s svojo lepo ženo, ki so jo vsi radi imeli.

Hajduni, Labunov pobratim, je igro verno zasledoval. Tudi njemu se je zdelo, da pomaga Pankvi neka tajna moč pri igri. Skušal je, najti izvor te sile. Opazil je bil, kako se je Pankva branil igre za nasprotnikovo ženo. Razmišljal je o tem. Odločil se je, da se maščuje za nesrečnega pobratima. S čarovnikom, ki mu je bil prijatelj, je često govoril o tem. Ta ga je svaril. Po silnih prošnjah mu je slednjič preskrbel čarobni lek. — Ko je nekaj dni zatem odšel Pankva na lov, stopi Hajduni k njegovi ženi. Jangivana mu pravi: »Pridi zvečer, ko bo moj mož doma.« — »Rajši bi se pogovarjal s teboj samo.« — »Kaj misliš? Nisem taka, da bi govorila z drugimi možmi.« — »Že veš Jangivana, da bi bila skoro dobila drugo ženo v šotor? Labun je hotel zastaviti svojo, toda tvoj mož stave ni sprejel.« — Nič ni odgovorila. — »Če bi zastavil kdaj tvoj mož tebe,

jaz bi pristal.« — »Hud si, ker je tvoj pobratim postal nesrečen radi naju in bi me rad razsrdil.« — »Sta mar oba kriva nesreče mojega pobratima? Misliš sem, da je igral samo tvoj mož.« — »Ne govorim več s teboj.« — »Če bi ti mogel pojasniti moj namen, bi videla, da te nočem jeziti.« — »Kaj hočeš sploh? Pojdi!« — »Nocoj bom v bližini. Slišala me boš. Morda se snideva še enkrat.« Ko je odhajal tesno mimo nje, ji je odtrgal košček od obleke.

Ko se je Pankva vrnil z lova, je hotela žena še isti večer podreti šotor in oditi. »Čemu tako naglo? Ne bi bilo prav, če bi odšel, kakor da hočem zbežati.« — »Ne smeva delj ostati.« Vzroka žena ni vedela. Mož je postal trmast. Jangivana je morala ubogati in ostati.

Ponoči sta slišala večkrat čuden ptičji glas. Prihajal je časih od gozda sem, časih čisto iz bližine šotora. On vstane in gre pogledat, kaj je. Toda ne najde nič. Nato spet zaspi. Žena pa ni mogla spati. Poslušala je vabeči glas. Z neodoljivo silo jo je zval. Pozno po polnoči je vstala in šla ven in v gozd, kjer je našla Hajdunija. Pograbil jo je. Ni se mu mogla uprti. Brez moči je bila.

Še pred svitom je prišel Hajduni k pobratimu. »Še enkrat moraš igrati s tujcem. Dam ti vse kar imam, da zastaviš. Pošlji takoj ponj in pozovi ga na kocke.« — »Prijatelj, videl si, kako je. Kaj naj še tvoje izgubim, da

boš še ti nesrečen?« — »Še enkrat igraj še njim, vem, da zdaj dobiš. In ko izgubi vse, zahtevaj, da stavi na ženo. To daš potem meni, ker ti pomagam, da moreš spet igrati.«

Spet sta igrala. Že od začetka je Pankvi slaba predla. Vedno iznova je moral pošiljati v šotor, da plača, kar je zakockal. Ko se je sluga vrnil iz šotora, mu pove, da ga žena prosi, naj nikar ne igra več. Pankva se je zasmejal svarilu in igral dalje. Končno je bil ob vse, kar je bil prej priigral in ob vse svoje imetje. Vstal je: »Zdaj si lahko zadovoljen. Odhajam. Nikdar več se ne dotaknem kock.« — »Stoj,« zakliče Labun in mu pomoli štulo odsekane levice. »Ko sem vse izgubil, sem ti ponudil ženo. Zahtevam, da zastaviš tudi ti ženo.« — »Mi hočeš odsekati roko, pa da ne igrava več?« — »Kaj bi s tvojo roko? Ženo zastavi!« — Gledalci so pritrjevali Labunu. Pankva je moral dalje igrati. Ni pa pazil na igro. Vedel je, da bo izgubil. Potem je vstal in pri drugem koncu odšel iz vasi.

Hajduni je takoj hitel k Jangivani. Povdal ji je, kaj se je zgodilo in da je zdaj njegova. »Prav,« odvrne ona, »nocoj me še pusti v šotoru.« — »Kakor hočeš, toda tudi jaz ostanem tu.« — Ostal je in legel k nji. Zjutraj so ga našli mrtvega. Ko je spal, ga je Jangivana zabodla skozi uho. Tudi ona je ležala v gozdu mrtva. Od žalosti se je sama usmrtila.

imajo vse en in isti smoter. G. dr. Ferjančič brani Zvezo in nabavljalno zadružno predložitki, da sta za krivili odtegljaje. Prilagoditi se je treba mentaliteti: Uradnik naj ne zahteva vsega samo od države; pomagati mora tudi samemu sebi. Apelira na solidarnost. G. Klavara tolmači pravila »Doma« in meni, da bi se prav lahko prilagodila pravilom Saveza.

G. Bischof očita kot predstavnik organizacije sklicateljem, da govorijo vsi raz stališče zadrug, a ne organizacij. Par sto ljudi določa proti tisočem. Za svojo organizacijo protestira proti odtegljajem; dolžnost do članstva zahteva, da se ugotovi, katere organizacije so za odtegljaje in katere proti. Imena teh organizacij se naj objavijo. G. Lilleg pojasnjuje, da proti zakonitim odločbam ni mogoče protestirati. Sploh tudi ne gre za proteste, ampak samo za smernice, po katerih naj hodi Savez pri razdelitvi kreditov. G. Bischof konstatira, da je odtegljaj diktat pešice zadrugarjev. Gosp. Bekš priznava, da se je treba zakonitostim določilom ukloniti, se pa v ostalem strinja z Bischofovimi naziranjem. G. Beguš obžaluje, da nedostaja strokovnim organizacijam in njihovim predstavnikom zmisel za gospodarsko osamosvojitve. G. Paternoster sporoči, da sta predstavnik Zveze pri plenarni seji v Beogradu protestirala proti odtegljajem. Zakonu se je pa morala ukloniti tudi glavna kontrola. Zastopnik UJU ne more glasovati, ker nima za to pooblastila. Tudi zastopnik udruženja sodnikov ne more podati nobene izjave; gosp. dr. Kravina je prišel le ad informandum.

G. dr. Ferjačič reasumira podane misli in predlaga, da se sporoči Savezu dolg uradništva. V resoluciji se naj omeni, da je pomoč nujna, prisilno odtegotvanje pa jemljemo na znanje, ne da bi se spuščali v njegovo socialno upravičenost. Savez naj ve, da je naša dežela pasivna; pri oddaji kredita se naj upošteva ta važna okoliščina. Obresti naj bodo samo 2% ne. Po zaključnih besedah g. Lillega se izvolijo v 5-članski odbor, ki naj redi gira resolucijo, tisle gg.: dr. Kravina, Beguš, Rostan, Klemenčič, Paternoster.

Križev pot kronskih upokojencev. Iz našega upravnega labirinta.¹

Pred kratkim se je obrnila name stara gospa, vdova po finančnem uslužbencu, s prošnjo, da se informiram, če ji je kronska vdovnina pravilno prevedena na dinarje. Po študiju precej kompliciranih predpisov sem ugotovil, da je bila napačno prevedena in da ji je bila odmerjena prenizka vdovnina, dasi je bila z istim prevedbenim dekretom pokojnina ranjkega moža prav prevedena.

Kako se je zgodila napaka? Čl. 52 hrvatskega zakona z dne 5. VIII. 1914 »o oskrbi drž. nameščenecv v kralj. Hrvatski in Slavoniji, je treba zmiselnost uporabljati za preračunanje novih dinarskih pokojnin (oz. vdovnin). Vdovi pripada vselej, če znaša polovica na dinarje prevedenih prejemkov pokojnega soproga več od zneska, ki bi jej pripadal po tabeli v čl. 52 cit. zak., vsaj polovica one plače (pokojnine), ki bi pokojniku pripadala, če bi še živel. Tega zakonskega predpisa finančno ministrstvo v našem slučaju ni upoštevalo in določilo mnogo prenizek znesek. Dekret je podpisal zastopnik pomočnika fin. ministra, generalni direktor dr. Jovanović.

Po informacijah v Beogradu sem zvedel, da ljubljanske finančne delegacije ne zadene nobena krivda zaradi napačne prevedbe. Delegacija je pr-

¹ Prejeli smo od prijatelja lista, ki ni iz vrst drž. nameščenecv, gornji nadvse zanimivi dopis, ki ga objavljam z zadovoljstvom, da se tudi izven našega stamua zanimajo za naše križe in težave. Uvaževanemu g. piscu se za naklonjenost zahvaljujemo z željo, da se nas še večkrat spomni.

Ur.

vilno po zakonu izračunala vdovnino in stavila ministrstvu utemeljen predlog v tem zmislu. Tega predloga ministrstvo ni upoštevalo. Brez vsake motivacije je navzlic točnemu predlogu in vključno absolutno jasni odredbi zakona priznalo vdovi dokaj nižjo, čisto samovoljno določeno vdovnino. S tem protizakonitim, pomanjkljivim odlokom je bila stranka občutno oškodovana in sicer kar dvakrat: predvsem jej je bila temeljna vdovnina za polnih 700 Din letno prenizko odmerjena, poleg tega pa trpi še mesečno škodo 100 Din, ker je zaradi zmotne prevedbe in z ozirom na prenizko določene prejemke bila uvrščena v nižji draginski razred, nego je bila doslej. Skupna škoda znaša torej letno 1900 Din. Za ubogo vdovo, ki je vse doslej prejela mala kronsko pokojnino, pač precejšen znesek!

Značilno je, da v tiskarni tiskani formular prevedbenega rešenja izkazuje napake v citatih zakonov in da so bile celo v pisavi imena pogreške. Da je listina take važnosti, kakor je baš rešenje o prevedbi brez pouka o pravnih lekijh, nas ne more več začuditi.

Kaj mi je preostalo? Vložil sem v imenu stranke tožbo na državni svet. Ni dvoma, da bo to najvišje upravno sodišče po tako pregnantni stilizaciji zakona ugodilo tožbi in razveljavilo ministrsko rešenje. Kdaj se to zgodi, je ševeda še vprašanje. Več kakor gotovo je, da bo stranka (uboga vdova brez vsakega drugega dohodka ali premoženja), ki zaradi zavlačevanja prevedbe po finančnem ministrstvu itak še ni prejela zakonito ji pripadajočih poviškov za dobo od 1. avgusta 1927 do 30. marca 1928, t. j. za polnih osem mesecev, morala še dolgo čakati.

Tega dolga država ne more izplačati zaradi budžetske nemogućnosti. Kdor pozna okorni aparat državnega računovodstva, si lahko izračuna, kdaj se izvrši izplačilo.

Tak je tedaj pravni položaj te zadeve. Javnost pa zanima še nekaj drugega, na kar si želi odgovora. Predvsem: ali se ravna na opisan način z vsemi uslužbenci brez izjeme, ali samo z enim delom istih. Potem: kaj je psihološki nagib tega očitno protizakonitega poslovanja? Je to le čisto enostavna in event. še razumljiva (das neopustljiva) nesposobnost ali malomarnost upravnih organov?

Gotovo je namreč to, da najbednejši drž. uslužbenci, kronski upokojenci in njihove vdove, v zaupanju na pravilnost prevedbenih dekretov po večini ne bodo vložili tožbe na državni svet, zamudili rok in s tem izgubili še ono malo, meznatno povišanje prejemkov, ki jim je bilo po brezkončnih desetih letih priznano. Na to nepoučenost prizadetih računajo pač malomarni uradniki, ki se hočejo iznebiti na enostaven način akta in jim ni mar za zakon in pravičnost. Če ni stranki pravo: »nek se tuži...!« (To je najenostavnejši način reševanja aktov — in zelo priljubljen!

Časih je bilo za uradnika sramotno, če mu je nadrejena oblast ali upravno sodišče razveljavilo rešenje, ki ga je on izdelal. Danes ta moralni predpis, se zdi, ne velja več. Zato bo treba misliti, da se v varstvo državljanov in za omogočenje in vzdrževanje pravičnega in pravičnega upravljanja države uvedo posebna jamstva. Treba bo čimprej stroge kazni neložnosti, namerno oškodovanje državljanov, temveč tudi za malomarno izvrševanje službenih dolžnosti, s katerim se kršijo pravice strank, ki se obračajo do državnih upravnih oblastev.

Dostavljam, da bi bilo prav, da se za vse tiste upokojence (vdove), ki se jim je pri prevedbi storila enaka krivica, pobrigajo strokovna društva. »Zveza« naj s svojo avtoriteto in s pomočjo beograjske centrale podvzame vse, da se prevedbe v finančnem resortu revidirajo in napake upravnim potem popravijo. S tem bi najbednejšim drž. uslužbencem storila neprecenljivo uslugo. Kolikor je pa še odprta sodna pot, naj se pa prevedeni upokojenci takoj poslužijo pravice tožbe na državni svet. Tam morajo zmagati!

POSKUSITE PRI NAS!

Številni so, ki so obogateli ali pa prišli, do blagostanja potom naših srečk drž. razr. loterije. Ne odlašajte, prvo žrebanje se bo vršilo že dne 15. jan. t. l. Srečke dobite v OGLASNEM ODDELKU „JUTRA“ PREŠERNOVA ULICA TER V PODRUŽNICAH „JUTRA“ V MARIBORU IN V CELJU

ZADRUŽNA HRANILNICA r. z. z o. z.
LJUBLJANA, SV. PETRA CESTA 19.

Še o potnih in selilnih stroških in drugo.

Kakor je bilo objavljeno, je nova uredba o potnih in selilnih stroških po finančnem odboru že sprejeta. Naš list je o tem že pisal, toda nekaj se je pozabilo poudariti. Nova uredba ne pomeni namreč samo nobenega izboljšanja, marveč navzlic nekaj večjim dnevniciam izdatno izgubo za javne nameščence, to pa radi tega:

Po novi uredbi ne pristojajo uradniku na službenem potovanju nobena dovoznina. Ta znaša po dosednji uredbi, kjer ni lokalnih nižjih tarif, po dnevi 30, ponoči pa 60 Din za vožnjo iz kraja na železniško postajo in obratno. Ker se pretežni del komaj vrši popolnoma ali pa deloma z železniško vožnjo, pokaže preprost matematičen račun, da se komisijski stroški z odpravo dovoznin zmanjšajo. Iste znašajo za eno službeno pot redoma 120—150 Din, dočim povišek na dnevnici ne doseže niti polovice te vsote.

Neverjetno nam je tedaj, kako se je moglo zopet lopniti po uradniški pari in ji odvzeti del dohodkov. Povečane dnevnice izdajo namreč nekaj, ako traja službena odsotnost po cele dneve. To pa je samo pri slavnih komisijskih velikih gospodov, ki se mude dostikrat po tedne in tedne izven centra.

Ali mora res vse služiti tej veliki gospodi? Kaj so vendar delali naši slovenski zastopniki v fin. odboru in kje je čuječnost in brižnost Glavnega Saveza?

Kaj in koliko bomo udarjeni pri pavšaliranju selilnih stroškov, to bomo pa šele videli.

Na merodajnih činiteljih je tedaj, da se ta uredba nemudoma vrne finančnemu odboru v popravilo oz. dopolnilo, ker je preračunana na neusmiljeno oškodovanje javnih nameščenecv, ki itak tonejo v dolgovi in težavah. Tudi naj bi se fin. odbor in vlada pobrigala, da bi imela računovodstva vedno toliko denarja, da bi se nam iz napredovanj potekajoče povišice mogle redno izplačevati.

H koncu še to: Zakaj se nam znajo komisijski stroški, v prid industrijalcem? Ako noče država plačevati večjih zadevnih izdatkov, naj bi vendar prirojila uredbo tako, da plačuje ona nižje, zasebniki pa večje potne pristojbine. Pa ne in ne! Justament ne!

Obleke kemično čisti, barva, plisira in lika tovarna J. O. S. REICH.

Vestnik.

Nova vlada. Že premnogokrat smo obsodili naše parlamentarno delovanje, zato se nam ob čitanju Proglasa Nj. Vel. kralja na narod v zadoščenju širi srce. Reši našo ljubljeno domovino, ki sta jo strankarstvo in slepa strast tirala v gotov pogin! Mi drž. nameščenci nismo ničesar izgubili, pač pa nam je zatlela iskra upanja na boljše čase. Vedno smo kazali na rak-rano v naši državi — na gnili parlamentarizem. No in sedaj je posegla odločna roka po nožu. Bog daj, da se operacija posreči!

Boj za uredbo o pokojninskem fondu državnih uradnikov. Značilna je bila dne 30. decembra seja finančnega odbora. Povod je bil člen 21. uredbe o pokojninskem fondu za državne nameščence. Sekcija finančnega odbora je namreč spremenila prvotni predlog finančnega ministra ter čl. 21. sklenila dostavek, v katerem se glasi, da morajo vsi državni nameščenci, ki v letih 1918. do 1923. niso plačevali prispevkov v kak pokojninski fond, za ta leta v novi pokojninski fond sedaj naknadno plačati 4—6% svoje tedanje

plače. Ker se je od srbske strani povdarjalo, da so srbijski nameščenci v teh letih (1918.—1923.) vsi plačevali prispevke v svoje fond, je jasno, da bi sedaj samo prečanski državni nameščenci morali plačati naknadno tako visoke zneske, ki bi presegali njihovo mesečno plačo. Državni nameščenec, ki je v l. 1918.—1923. imel — recimo — povprečno 500 Din mesečne plače, bi moral za dobo omenjenih 5 let plačati od svoje sedanje plače do 1800 Din. To bi bil hud udarec za vse prečansko uradništvo. Zato je proti tej nameri nastopil prvi zastopnik Jugoslov. kluba posl. Kremžar, ki je poudaril, da je eksperimentov z uradništvom bilo že dovolj. Uradnik mora vendar končno enkrat vedeti, kaj je njegova pravica. Res je, da so srbijski uradniki v omenjenih letih po večini plačevali prispevke v svoj fond. Toda tudi naši uradniki so plačevali, dokler se je to od njih zahtevalo. Pri nas so obstojali veliki fondi, ki so deloma še na Dunaju, deloma pa že v Beogradu. Ko bi ti fondi še bili, bi naše uradništvo še plačevalo. Ni krivda uradnikov, če teh fondov ni bilo več na razpolago in če od njih nihče ni več zahteval plačevanja. Sicer pa je v oni dobi prečansko uradništvo bilo mnogo slabše plačano kot srbijsko in je že tedaj trpelo krivico. Zato izjavlja, da bo glasoval za predlog ministra, a proti dodatku sekcije. Gjuro Janković se v polni meri strinja s predgovornikom in izjavlja, da bi bila krivica, od prečanov, ki so bili tedaj slabše plačani, terjati sedaj prispevke za deset let nazaj. Tu pa je vstal Mil. Jovanović, ki je poudarjal, da enakost med uradništvom zahteva, da se izterjajo prispevki od prečanov. Srbija je v vojni toliko trpela, da ne gre, da bi sedaj prečanski uradniki uživali fond, ki so jih znesli skupaj srbijski uradniki. Predlaga zato, da se sprejme predlog sekcije. Musliman Alić je nato odgovoril, da ne bodo živeli prečanski uradniki na račun srbijskih kolegov. Saj enakosti ni bilo niti pri plačah; pač pa so bosanski fondi bili prenešeni v Beograd. Zato priporoča, da se sprejme predlog Jugoslov. kluba. Minister dr. Subotić izjavlja, da sporni dodatek ni njegov predlog, ampak predlog sekcije, zato ga ne vzdržuje, ampak sprejema predlog, da se ta dodatek črta. (Po »Slovenecu«.)

Polovica uradniških razlik bo izplačanih takoj. »Slovenec« poroča: Sklep finančnega odbora. Sklenilo se je, da bo vsak državni uslužbenec dobil prvo polovico razlike sedaj izplačano. Drugo polovico pa, ko dobimo drugi obrok posojila. Po tem sporazumu se je vršila seja finančnega odbora, ki sta ji prisostvovala ministra Subotić in Barić. Prvi je govoril Tupanjanin (zemlj.) Zahteval je, da finančni odbor ne dela, ker je vlada v ostavki in ker da zahteva parlamentarizem, da počivajo tudi odbori. Šečerov (DS): Finančni odbor je skupščinski odbor, ki dela tudi tedaj, ko je skupščina razpuščena. Ko je vlada predložila pravilnik o monopolskem posojilu, je dobila za to zaupanje skupščine. Petmilijonsko dolarsko posojilo leži v Narodni banki. Uradniki, invalidi, upokojenci in vsi, ki jim država dolguje, čakajo na plačilo. Mi moramo pravilnik sprejeti, če nečemo nositi odgovornosti za razdelitev posojila. Dragović (RS): Mišlim, da je razdelitev denarja nujna. Ostavka od vladarja še ni sprejeta. Iz dnevnega reda naj se odstavi proračun za prosveto in vero. Ta pravilnik moramo sprejeti. Finančni minister: »Ob 6. zvečer bo naredba izšla, če se sprejme.« Temu je finančni odbor aplavdiral ter nato soglasno sprejel pravilnik v načelu. Za so glasovali tudi zemljoradniki. Za invalide se je dovolilo, da se iz prvega obroka dolarskega posojila takoj izplača 100 milijonov. Glejal bo, da bo komisija izvršila svoje

delo ne samo v centru države, ampak tudi izven njega. Tisti, ki jim država dolguje do 5000 Din, bodo imeli prvenstvo. Finančni odbor je soglasno sprejel pravilnik tudi v podrobnostih. — Sporočamo, da je fin. direkcija že dobila nalog, da zahteva kredit za razlike.

Ustanovitev katastrskih uprav. Kakor smo že poročali, so bile s 1. januarja ukinjene vse obstoječe sreske katastrske uprave, katastrske evidence in sekcije za vzdrževanje katastra. Njih agende so prišle v pristojnost katastrskih uprav, ki so bile na novo ustanovljene. V območju ljubljanske finančne direkcije so bile ustanovljene katastrske uprave s sedežem v Ljubljani za območje davčnih uprav v Ljubljani mestu, Ljubljani srezu, Kamniku, Litiji in Logatcu, v Novem mestu za območje uprav v Novem mestu in Črnomlju, v Kranju, Radovljici in Škofji Loki, v Kočevju za davčno upravo v Kočevju, v Brežicah za območje davčnih uprav v Celju, Laškem, Kranjcih in Šmarju pri Jelšah, v Slovenjgradcu za območje davčnih uprav v Slovenjgradcu, v Prevaljah in v Gorjem gradu, v Mariboru za območje davčnih uprav v Mariboru in Slovenski Bistrici, v Ptujju za območje davčnih uprav v Ptujju in Ljutomeru, v Murski Soboti za območje davčnih uprav v Murski Soboti in Dolnji Lendavi.

Pokojninska preskrba. O vsebini nove uredbe o pokojninskem skladu smo poročali že zadnjič. V glavnem se bodo sredstva za ta sklad zbirala iz naših prispevkov. Vsak drž. nameščenec bo moral namreč plačevati v ta sklad do 6% svoje temeljne in polozajne plače, celo prvo mesečno povzemanje pri napredovanju v višjo skupino ali kategorijo in 50% prve plače pri vstopu v drž. službo. V ta sklad se bodo stekale vse globe in posebni prispevki onih uslužbencev, ki stopijo v službo po svojem 28. letu starosti. V sklad se bodo vložili tudi vsi bivši pokojninski skladi, kolikor sploh še postoje.

Na seji finančnega odbora razpuščene skupščine dne 30. decembra pr. l. se je vršila burna debata o tej uredbi. Zanimivo je, kakšno stališče so zavzemali razni poslanci napram predlogu. Tako so zastopniki demokratske stranke predlagali, naj prečanski uradniki za nazaj (t. j. za leta od 1918. do 1923.) plačajo prispevke v pokojninski sklad. To zahtevo so utemeljevali z dejstvom, da so vsa ta leta uradniki na ozemlju bivše kraljevine Srbije plačevali prispevke za pokojninsko preskrbo v poseben sklad, ki se bo vnesel v novi fond za pokojnine. Proti temu predlogu so nastopili poslanci SLS, radikalne in muslimanske stranke z utemeljevanjem, da od 1. 1918. pa vse do 1. 1923. prečanski uradniki niso plačevali pokojninskih prispevkov, da so pa tudi ves ta čas prejeli znatno nižjo plačo od svojih srbijanskih tovarišev. Tako je ta zahteva demokrat. poslancev (odlikoval se je seveda po svoji uradništvu neprijazni miselnosti spet posl. dr. Sečurov), ki so jo stavili — po lastnem zatrdilu — seveda »zaradi izenačenja in ravnopravnosti« med uradništvom, propadla. Za nas bi bila značila predlagana formula uredbe občutno obteženje, ker bi bili iznesli prispevki za teh pet let približno eno povprečno mesečno plačo.

Okrožna skupina (O. S.) državnih nameščenecv za okrožje Kamnik. V smislu § 12 društ. pravil in sklepa 8. odbora seje sklicujemo v soboto 12. prosinca 1929 ob 18. uri v ljudski šoli 7. redni občni zbor s sledečim dnevnim redom:

1. Poročila odborovih funkcionarjev.
2. Poročilo in račun o premogovni akciji.
3. Poročilo poročevalcev računov.
4. Volitve novega odbora rač. pre. gledovalcev.
5. Razgovor o event. ustanovitvi stavbne ali kreditne zadrage.
6. Slučajnosti. — Janko Stare, tč. predsednik.

I. redni občni zbor »Okrožne skupine drž. nameščenecv za okrožje Novo mesto« se bo vršil v soboto 19. ja.

nuarja 1929. l. ob 20. uri v porotni dvorani v Novem mestu. Dnevni red: 1. Poročilo odborovih funkcionarjev in absolutorij odbora. 2. Volitev odbora. 3. Slučajnosti. Glasovalno pravico imajo le oni člani, ki so poravnali vsaj polovico letne članarine. Vsi tovariši novomeškega okrožja, ki se zanimajo za skupen pokret uradništva, dobrodošli kot gosti!

Razpis natečaja za sprejem gojenk v teoretsko-praktični tečaj, ki ga priredi »Zavod za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani«, je objavljen v štev. 123. »Uradnega lista« od 31. decembra 1928. Opozarjamo na razpis. Prošnje je vložiti do 15. februarja t. l. Pouk se prične 1. marea in bo trajal 6 mesecev. Gojenke se bodo vzgojile za privatne negovalke in vzgojiteljice dojenčkov. V tečaju imajo brezplačno stanovanje, za hrano pa plačajo mesečno po 400 dinarjev. — Poklic otroških negovalk je lep in se dobro moči prav pogosto iščejo in razmeroma dobro plačajo.

Javno mnenje. Če naj katerokoli glasilo izpolnjuje svoj namen, treba da je čimbolj razširjeno. Ni dovolj, da ga čita ozek krog privrženecv z isto miselnostjo, prodreti mora v širše sloje in tam vabiti nove pristaše, propagirati svoje ideje, vplivati na bralce in širiti svoj program.

Poglejmo naše politične stranke. Kaj bi postalo iz njih, da jim odvzamemo njihovo najjačje orožje, njihovo časopisje? Naše stranke so izrastle ob časopisju, z njim stoje in padejo. Zavedajo se tega in na vse kriplice izboljšujejo in širijo svoj tisk. Tisk je velešila! On ustvarja javno mnenje.

Vse to velja tudi za uradniško organizacijo in za »Naš Glas«. Ni zadosti, da ga beremo mi sami, ne, razširiti ga moramo med neuradnike. Široka javnost mora zaznati za naše težnje, za naše pravične zahteve. Ni čisto vseeno, če vse to ljudje izvedo — ali ne. Javno mnenje je kakor posameznikova vest. Ne pravi zaman sv. pisec: Trkajte — in se vam bo odprlo, prosite — in se vam bo dalo! Mi, državni nameščenci moramo trkati ne prestanto, vztrajno in glasno, da zbudimo naši javnosti vest, ki ji je za spala.

In kako naj se najbolj razširi naš glas? Najboljše sredstvo je zaenkrat močno, dobro urejvano, razširjeno glasilo. Uspeh bomo pa dosegli šele tedaj, če »Naš Glas« razširimo tudi izven naših vrst, če začnemo tudi mi sami sodelovati pri ustvarjanju javnega mnenja.

Predvsem moramo doseči to, da razširimo naš list v vse, pa prav v vse javne lokale, kamor redno zahajajo javni nameščenci. To so kavarne, restavracije, gostilne, brivnice in sl. Samo malo samozvesti nam je treba in doslednosti, pa uspeh ne izostane. Vsak državni nameščenec naj vselej in povsod zahteva svoje glasilo, lastniki takih lokalov ga kmalu naroče. Saj je cena tako malenkostna — in list končno zanimiv za vse sloje.

Prosimo vse tovariše, da nam pomagajo. Razširimo »Naš Glas«! Zahtevajmo ga povsod! Priporočajmo ga! Saj je naš glas!

Registriramo. Zagrebški »Jutarnji List« od 5. t. m. piše: »Ljubljana, 4. I. Nezadovoljstvo građana sa sadašnjom političkom upravom raste iz dana u dan, a naročito kod privatnih i državnih namještenika i konzumenata uopće. Najnoviji broj organa namještenika »Naš Glas« obara se na općinsku administraciju, naročito u pogledu aprovizacije. Stoga se u krugovima činovnika i namještenika počelo govoriti i raditi na tome, da bi na slijedećim izborima činovnici i namještenici izašli sa posebnom listom, kako bi oteli općinu razmiricama između klerikalaca i liberalaca.« — Kakor naš veseli, da tudi zunanji listi zasledujejo pisanje našega glasila, tako nam je popolnoma neznano, odkod ima »J. L.« informacije, o katerih govori v zadnjem stavku. Morda so le plod bujne časnikarske fantazije. V našem listu jih ni.

.....
OGLAŠUJTE ZA NAŠ GLAS!
.....

Narodno gospodarstvo in statistika.

Vžgalice.

Odobreno je milijarno posojilo, ki ga je naša monopolna uprava sklenila nedavno s švedskim vžgalničnim trustom. Monopolska uprava dobi od Švedov poldrugo milijardo dinarjev posojila, švedski trust pa dobi zato izključno pravico prodaje vžgalic v naši državi za dolgo dobo, menda za trideset let. Posojilo se uporabi za izplačilo raznih državnih obveznosti in so obči pogoji splošno znani, vprašanje pa je, kako bo švedski svetovni trust uveljavljal svoje pravice iz te pogodbe in kakšne posledice bodo nastale za konzumente. Zato si oglejmo zadevo pobliže.

Švedska je že zdavnaj veljala za domovino vžgalic, ko jih v drugih državah še poznali niso. Središče te sila razvite industrije je bilo v mestu Jönköpingu v Južni Švedski. Zanimivo je to, da dežela sama nima po naravi nobenih pogojev za razvoj vžgalnične industrije. Najvažnejše surovine za njo se morajo uvažati od daleč. Tako n. pr. prihaja les jelše in severne breze iz Rusije, odkoder uvažajo tudi trepetlike, ki dajejo najboljši material za vžgalice. Tudi kemičnih snovi zanje na Švedskem ni najti v zadostnih množinah. Vendar se je ta industrija tam tako razvila, da je prav do vojne lahko izdržala brez nevarnosti vso evropsko konkurenco. Tiste čase so na Švedskem obstojale razne vžgalnične tovarne in družbe, ki so se med seboj divje pobijale.

Nova doba za to slovito švedsko industrijo je nastopila, ko se je pojavil mož, ki si je s svojim delom v kratkih letih pridobil naziv »kralja vžgalice«. To je podjetni industrijec Ivar Kreuger (izg. Krüger), ki danes še ni niti petdeset let star, pa stoji na čelu enega največjih sistemov sveta. Leta 1913. in konec vojne je po dolgih pripravah dosegel združenje vseh švedskih tovarn za vžgalice, ki so se prej tako neusmiljeno klale med seboj. Ustanovil je novo družbo, ki si je naredila ime »Svenska Tändsticks A. B.« z delniško glavnico nad 700 milijonov dinarjev, ki se je v sledečih letih še parkrat kovišala.

Nova družba je razen vseh švedskih tovarn pritegnila brž tudi celo vrsto drugih podjetij v raznih delih sveta. Po vojni je šlo to prav zlahka. Z velikim dolarskim posojilom si je švedski trust pridobil postojanke mamlone v vseh državah na svetu. Danes vlada kot neomejen gospodar v Indiji, na Kitajskem, prodira v Nemčijo, na Češko in v Rusijo. V Turčiji se je trust že zasedel in na Francoskem se ga branijo z vsemi močmi. Celo moderna Japonska se ga ni mogla obraniti, tako da na Daljnem Istoku zanj kmalu ne bo več konkurence. Nekateri države so »prostovoljno« v denarnih stiskah izročile vžgalnični monopol »Švedski« kot zastavo ali v eksploatacijo proti posojilu. Na Poljskem, v Grčiji in v južno-ameriški republiki Peru ima ta družba, ki se je razvila medtem v svetovno mednarodno silo (»International Match Corporation«), pravi monopol na vžgalice. Za izkazane usluge tem državam se je trust primerno odškodoval: navil je ceno vžgalicam na tako višino, da so še naše, ki so drage dovolj, v primeri s temi, prav poceni. Tako stanejo v teh državah vžgalice zdaj skoro petkrat toliko, kakor naše.

Danes je v švedski družbi že zbrana večina vžgalničnih tovarn na svetu. Nad poldrugsto je samo velikih podjetij, ki zaposlujejo mnogo nad petdeset tisoč delavcev. Izdelajo te tovarne letno približno petsto milijard škatlic vžgalic. Družbena obratna glavnica znaša okroglo petnajst milijard dinarjev.

Zadnje čase si je Kreugerjev trust pridobil večino delnic naših domačih tovarn za vžgalice in tako zagospodoval nad njimi. Doslej smo imeli v Jugoslaviji pet tovarn: »Drava« v Osijeku (letno 150 milijonov škatlic), »Vrbovsko« (80 milj.), v Novem Vrbasu v Bački (50 milj.), v Dolcu v Bosni

(40 milj.) in v Rušah pri Mariboru. Ta je najmanjša. Njena letna kapaciteta se giblje okoli 800 škatlic. Vendar so bile doslej vse te tovarne slabo in nezadostno zaposlene in niso producirale toliko, kolikor bi bile mogle.

Doslej je veljala pri nas normalna škatlica vžgalic en dinar. Monopolska taksa znaša na škatlico s 50 do 60 vžgalicami 66 par. Da li se bo zdaj zaradi sprejetja švedskega posojila cena vžgalicam dvignila in za koliko, tega zaenkrat še ne moremo z gotovostjo reči. Zdi se pa, po vseh izkušnjah vsaj, da cenejšje najbrž ne bodo. Lahko se pripravimo, da bomo poleg vsega drugega plačevali še za vžgalice višjo, morda hudo pretirano ceno. Zato je pa vlada določila, da se večji del tega zneska določi za poravnavo »visečih« dolgov. Med ostalim se bodo iz tega posojila izplačale v kratkem tudi vse »razlike« uradništvu, obenem pa se poravnajo še razni drugi stari državni »častni« dolgov, kakor najrazličnejše obveznosti iz prejšnjih let, razne difference in zastanki itd. Če bodo pa te ugodnosti odtehtale škodo, ki preti vsem konzumentom od požrešnega švedskega trusta, ni še mogoče ugotoviti. la.

Stalež pragmatičnega osebja v področju tuk. poštne direkcije izkazuje po stanju od 1. novembra 1928 (točnej s popravki vred) 1437 uslužbencev, in sicer 774 uradnikov in 663 nižjih uslužbencev. Uradniki se razdele takole: V I. kategoriji jih je 16, in sicer eden v 3., eden v 4., osem v 5., dva v 6., dva v 8. in dva v 9. skupini. V II. kategoriji jih je 632, in sicer v 1. skupini 3, v 2. sk. 235, v 3. sk. 244, v 4. sk. 110 in v 5. sk. 40. V III. kategoriji jih je 126, in sicer v 1. sk. 2, v 2. sk. 22, v 3. sk. 75 in v 4. sk. 27. Nižji uslužbenci pa se razdele: zvančnikov je 513, in sicer v 1. skupini 304, v 2. skupini 142 in v 3. skupini 67. Služiteljev je 150, in sicer v 1. skupini 31 in v 2. sk. 119. Če vzamemo, da je v naši direkciji še okrog 260 dnevničarjev in okrog 200 pogodbenih poštarjev, potem ima ljubljanska poštna direkcija okrog 1900 uslužbencev.

Poštnih uradov je 366, in sicer 165 državnih in 201 pogodbenih pošt. Državne pošte se razdele: izvzeta je ena pošta, v I. redu so 4, v II. redu jih je 6, v III. redu 16 in v IV. redu 138 pošt.

(»Poštni glasnik.«)

Pošta in nje uslužbenci. Po stanju 1. septembra t. l. je v področju ljubljanskega poštnega ravnateljstva 166 državnih pošt, pa 201 pogodbenih pošt. V službi poštne uprave je 101 uradnik, med temi jih je 15 z visokošolsko izobrazbo v I. kategoriji, ostalo osebje je pa nekaj v II. in nekaj v III. kategoriji državnih uradnikov. V poštah, brzojavni in telefonski službi je zaposlenih 633 uradnikov in uradnic II. kategorije in 125 uradnikov in uradnic III. kategorije, poleg teh je še 487 zvančnikov in 142 služiteljev ter večje število dnevničarjev in volonterk. Takih poštih uradov, na katerih se vrši poleg poštne tudi brzojavna in telefonska služba, je 139, na 66 poštah uradih se opravlja poleg poštne tudi brzojavna služba in na 38 poštah se vršijo poštne in pa telefonske posli, a 243 poštih uradov je še brez brzojava in telefona.

Premestitev tobačne tovarne iz Ljubljane? Kakor že par let redno, preden se sprejme novi proračun, se širijo tudi letos v naši javnosti glasovi o demontiranju te ali one državne naprave, oz. zavoda, o opustitvi teh ali onih uradov, o redukciji nameščenecv itd. Letos se ponovno govori, da spet obstoja načrt, da se tobačna tovarna v Ljubljani opusti in premesti v Zagreb, odnosno v Beograd. Ta načrt je bil baje nedavno izdelan od monopolne uprave. Ukinitev tobačne tovarne v Ljubljani utemeljujejo na eni strani s tem, da je Ljubljana v obmejnem ozemlju, na drugi strani pa, da je konzum tobačnih izdelkov v južnih krajih večji. Za to naj bi se pred vsem oddelek za smotke premestil v Zagreb ali Beograd. Ta reorganizacija naj bi se izvršila z uveljavljanjem novega proračuna.

Koliko je resnice na teh govoricah, ki so zašle že v dnevno časopisje, ne vemo. Sumljivo je le, da se take vesti ponavljajo s tako trdnostjo redovno vsako leto. Mislimo pa, da za tako premestitev ni prav nobenega povoda. Če bi navedeni razlogi obveljali, moramo takoj preseliti vso slovensko industrijo, vso našo trgovino, hiše in se sploh izseliti — ampak kam? Na lunjo? Razen tega si je pa ljublj. tobačna tovarna stekla tekom desetletij že tak sloves, da bi bilo tudi s čisto komercialnega stališča nesmotrno, poskušati s takimi eksperimenti, ki bi pomenili gospodarsko katastrofo več tisočev delavstva in uslužbencev.

Kidanje snega v Ljubljani je vezljalo občino v l. 1926 vsoto 280.000 Din, leta 1927. 390.000 Din, a lanske leto 370.000 Din.

Kam vodi brezglava gospodarska politika! Dočim so se vsa leta doslej brez razlike političnega mišljenja za konodavci in državniki potapljali v valove strankarskih in političnih strasti propada naše narodno gospodarstvo ne vzdržema in na vsej črti. Pravilno znamenje krize je stalno naraščanje sodnih izvršb. Tako je n. pr. v območju mariborskega sodišča naraslo število sodnih izvršb v letu 1928 na 10.142, napram 8248 v letu 1927, dočim jih je bilo leta 1926. — 7931. Precej slične razmere vladajo tudi pri drugih sodiščih. Skrajni čas je že bil, da se na mesto nadaljnjega zastrupljanja javnosti s političnimi gonjimi, prične z gospodarsko sanacijo države. Tu bo nova vlada lahko storila mnogo za rešitev našega gospodarstva.

Število častnikov in uradnikov v naši državi. Iz osnutka proračuna za l. 1929-30 je razvidno, da je v naši državi 64.764 uradnikov, 34.941 zvanikov, 11.695 služiteljev, 32.775 dnevničarjev, 11.861 podčastnikov, 8051 častnikov, 17.002 orožnikov in 2345 uslužbencev direkcije reške plovitve v Beogradu. Prometno osobje pri državnih železnicah tu ni všeto.

Kolikšni so državni dolгови? Generalna direkcija državnih dolgov je te dni sestavila splošen pregled naših letanih dolgov. Skupna vsota teh dolgov znaša 1.383.155.832 Din. Od tega odpade na osebne in materialne obveze 27.087.743 Din na invalidnine, plače, pokojnine, draginjske doklade, razlike itd. 305.763.290 Din na neizplačane potnine, 28.741.162 Din na obveze napram zasebnikom 564.382.987 Din in na obveze napram državnim ustanovam 475.250.646 Din. — Od 1. decembra 1918 do 3. julija 1922 so znašale neporavnane obveze države 255.295.989 Din (uradnikom invalidom 63.000.000). — Od 1. avgusta 1922 do 31. marca leta 1924. je bil storjen dolg v znesku 205.702.721 Din (dolžna invalidnina in obveze napram uradnikom 51.000.000). — Od 1. aprila 1924 do 31. marca 1926 so znašale nove obveze 298.880.284 Din (od tega invalidom in uradnikom 70 milijonov). — Od 1. aprila 1926 pa do 31. marca 1928 je doseglo zadolževanje države najvišji iznos 596.189.090 Din (invalidom in državnim uradnikom se je ostalo dolžno 121.000.000 Din).

Koliko cest je bilo od l. 1920. zgrajenih v naši državi. »Politika« objavlja zelo zanimive in poučne statistične podatke o gradbi v naši državi. Iz programa ministristva za zgradbe od 14. julija 1920 je bilo do 1. aprila 1928 zgrajenih 1307,8 km novih cest. Ministristvo je v lastnem delokrogu zgradilo 429,6 km cest v Srbiji in 180,7 km cest v ostalih pokrajinah (predvsem v Bosni, Hercegovini in Črni gori). Posamezne gradbene direkcije pa so zgradile 697,4 km cest, od tega v Srbiji (direkcije v Kruševcu in Skoplju) 375,6 km in v prečanskih krajih 321,8 km (zagrebška direkcija 65,2 km, novosadska 47 km, ljubljanska 65,2 m, dubrovaška 154,8 km in sarajevska 18,9 km). Skupno je bilo v Srbiji, brez Črne gore, zgrajenih 805 km novih cest, v prečanskih krajih s Črno goro pa 502 km. Najmanj novih cest se je zgradilo v Hrvatski, Sloveniji in Vojvodini, namreč le 177,4 km. Te ceste so se po večini zgradile iz davčnih dohodkov in so torej k zgradbi največ prispevali prečanski kraji. Dobro bi bilo, da bi si take številke ogledal generalni di-

rektor Poštne hranilnice dr. Nedeljko Vič, ki trdi, »da prečanske pokrajine izkoriščajo Srbijo«.

Osebnosti.

Ker je bila z 31. decembrom 1928 ukinjena v zvezi z reformo finančne uprave tudi ljubljanska finančna delegacija, je delegat dr. Ivan Rupnik postavljen na razpoloženje. Ob tej priliki je bil odlikovan z redom sv. Save III. razreda.

Za finančnega direktorja je imenovan dr. Josip Povalej, dosedanji predstojnik fin. okrajnega ravnateljstva v Mariboru. Novi finančni direktor, ki slovi kot enako odličen pravnik in upravni uradnik, je pri vsem finančnem uslužbenstvu znan kot zelo koncilijanten in za uradniške težnje dostopen predstojnik. Slovo iz Maribora je pokazalo, kako je bil g. dr. Povalej priljubljen pri vseh nameščencih brez razlike kategorije in čina.

Direktor dr. Povalej je dne 3. t. m. prevzel od dosedanjega delegata dr. Rupnika posle in vodstvo finančne direkcije.

Upokojen je predstojnik fin. okrajnega ravnateljstva v Ljubljani Reich Avgust.

Visoko odlikovanje. Predsednik glavne Zveze ter generalni direktor drž. računovodstva in proračuna g. dr. M. Jovanović je odlikovan z redom sv. Save II. razreda.

Priznanje pokojnine. Kakor javljajo iz Beograda, je odbor za prošnje in pritožbe priznal pokojnino bivšemu odvetniku v Trstu in članu Jugoslovenskega odbora dr. Gustavu Gregorinu v znesku 3000 Din mesečno ter vdovi bivšega dežel. glavarja kranjskega dr. Ivana Šušteršiča v znesku 1200 Din mesečno.

K osješki oblasti so premeščeni davčni uradniki Mijo Fajt iz Maribora, Lovro Vavpot iz Celja in Golob P. iz Ljubljane.

† Kosta Stanković. Po čin. glasniku smo zaznali, da je preminul v Kruševcu obl. šolski nadzornik, ne pozabni Kosta, star komaj 46 let. Bil je dolgoleten odbornik Saveza nab. zadrug, velik rodoljub, pristen šumadinec, čigar življenski cilj je bila zdravja in srečna domovina. Tudi koledar naše nab. zadruge ga je lanske leto večkrat omenjal v opisu Banata. Lahka mu zemljica!

Umrli je g. Adam Sarkany, bivši okrajni glavar. Pod Madžari je bil zelo vpliven gospod, po prevratu pa se je umaknil v Gornje Petrovce ter čakal vsa ta leta, da mu država nakaže pokojnino. Dočakal je ni!

Vse organizacije državnih nameščencev brez razlike stroke vabimo, naj uredništvu redno in sproti javljajo vse osebne spremembe v vrstah njihovega članstva. »Naš Glas« bo v bodoče pod to rubriko objavljal osebne vesti, in sicer: imenovanja, napredovanja, premestitve, upokojitve, odlikovanja itd. Drage volje smo pa pripravljeni priobčevati tudi vesti družabnega značaja, kakor notice o poroki, jubilejih, smrti itd. državnih nameščencev vseh strok in položajev. — Stalnim poročevalcem iz posameznih strok bo uredništvo poslalo vesti primerno honoriralo. Osebni vestnik »Našega Glasa« mora postati trdna vez med centralnim uradniškim glasilom in našim državnim nameščenstvom. Zato stalno in redno poročajte vse spremembe v vaši stroki!

Razno.

Stanovanjski film. Kakšen obseg je že zavzela v Ljubljani stanovanjska mizerija in kaj se nam še obeta po 1. maju 1929, lepo ilustrira primer, ki ga je na protestnem shodu v Unionu navedel govornik g. Zupan, delegat železničarskega združenja. — Uradnik išče stanovanje in izve, da ima nek hišni lastnik troje praznih stanovanj za oddajo. Gre k njemu in ga prosi za eno praznih stanovanj. Gospodar ga skrbno premeri od nog do temena: rezultat je očitno dovoljen za prosilca. Hišni lastnik se milostno nasmehlja (— aha! si misli uradnik, že imam stanovanje, kakšna sreča! —) in

povpraša bodočega najemnika: »Ja, slišite Vi, kaj pa ste pravzaprav?« Na malodušni odgovor: uradnik, se mu čelo nič ne zamaži, nič mu ne izgubi lice na dobrohotni naklonjenosti — skratka, ni še vse upanje izgubljeno. Nasprotno! »No, že prav, nič ne skrbite — imam prav pripraven kvartirček za Vas« čuje bodoči najemnik, ko ga vodi hišni gospodar, da mu pokaže namenjeno stanovanje. Če se mu je pa obraz kaj raztegnil, ko je zagledal stanovanje, ki mu ga je nenavadno velikodušni hišni posestnik namenil, zgodba ne pove. Stanovanje je bilo namreč globoko v — kleti.

Se je zgodilo v Ljubljani leta 1928. po rojstvu Odrešenikovem. Ni izmišljena storija.

Umesten predlog. Prijatelj lista nam piše: Če ima človek nujno pismo, ki ga želi oddati po 8. uri zvečer na glavni ali pa na kolodvorski pošti, kjer tudi ponoči dvigajo pisma iz nabiralnika, a nimam znamke, je pravi križ božji. Lahko teka po vsem mestu: trafike so zaprte, v kavarnah večinoma znamk tudi ne dobi. Kaj torej?

Drugod je za slične slučaje preskrbljeno z avtomati za znamke. Zakaj se tudi v Ljubljani ne bi postavilo par takih avtomatov? Denimo za enkrat vsaj dva: pred glavno pošto in pred kolodvorom. Tako bi bilo mogoče ob vsakem času nabaviti si znamko za nujna pisma. Prosimo pošto ravnateljstvo, da ta predlog prouči. Ustreglo bi s tem vsem, posebno še tujcem in poslovnim ljudem. Ljubljana je že dovolj dolga vas, da bi tudi taka novotarija ne bila odveč.

V Evropi govore 120 jezikov. Francoski profesor Tesnière, bivši lektor na ljubljanski univerzi — sedaj je profesor strassburške univerze — je po dolgotrajnih študijah dognal, da se v Evropi, ki ima okroglo 461 milijonov prebivalcev, govori 120 različnih jezikov. Najbolj je razširjena nemščina, ki se je poslužuje 81 milijonov ljudi. Takoj za nemščino sledi ruščina, ki jo govori 70 milijonov Evropejcev. Angleščina govori 47 milijonov, italijanščina 41 milijonov, francoščina 40 milijonov, ukrajinščina 34 milijonov, poljščina 23 milijonov, španščina 16 milijonov, romunščina 14 milijonov, madžarsko 10 in srbohrvaščina 9 milijonov prebivalcev. Med ostalimi jeziki, ki jih je še 109, se najmanj uporablja hebrejščina, ki jo govori le nekaj čez 100 Evropejcev. Če združimo jezike po njih sorodnosti, tedaj se pokaže, da v Evropi prevladujejo Slovani, ki jih je 160 milijonov.

Higiena.

Omotica ali omedlevica je nezvest radi motenja krožnega toka krvi. Nastane lahko hipoma. Oseba se hipoma zgudi, obraz in ustnice so vijšnjeve, puls je slab in ga skoraj ni čutiti; tudi dihanje večkrat izostane. Večkrat se pa pojavijo tudi predznamenja blizajoče se omedlevice, n. pr. glavobol, utrujenost, zehanje. Pri omedlevici se kri nabere v trebušnih žilah, dočim so možgani brez krvi. Omedlevica nastane pri kaki hudi bolezni, pri silnem udarcu, hipnem strahu, pri izgubi krvi itd. Posebno na srce bolečajoče osebe rade omedle. Bolnika položi vodoravno na tla, ali kam drugam, zlasti mora glava zelo nizko ležati; potem mu odpnemo vsa tesna oblačila. Skrbimo za svež zrak, drgnemo obraz z mrzlo vodo ter mu damo duhati snovi, ki imajo močan duh. Če se bolnik ne zbudi kmalu iz omedlevice, je potrebna zdravniška pomoč.

Sport.

Kakor smo že poslednjič omenili, prevladuje dandanašnji sport, ki mu nedostajajo vsi sportni cilji. Grandiozni pojavi duševnega življenja, vsa za razvoj civilizacije odločilna odkritja, napredek znanosti ter vsa kritična vprašanja naše družbe skoroda izginevajo ob dogodkih surovih sportnih prireditvev. Prireditve, ki kažejo edino le telesno moč imajo največji efekt. Umetniški genij, ki ustvarja s persom, z dletom, s čopičem nesmrtna znamenja večnih človeških idealov: lepoto, veselje, bolest — večkrat trdo

delo enega življenja — se prezirajo ob uspehih robustnega rokoborca, boksarja in nogometaarja. Slava in čast tistemu, ki zna drugega pošteno premlatiti in ki zna z nogo zabiti gol! Pa ta sport ni sport množic, kajti množice so samo plačujoče figure dobičkonosnih kupčij sportnega kapitalizma. Take vrste sport nima z razvojem človeškega organizma itd. ničesar skupnega. Za veliko maso ne eksistira ničesar drugega kakor samo — prvenstvo. Da, tako daleč smo zagazili, osobito naša mladina.

Kaj pa je prava parola? — Nazaj k telesnim vajam, nazaj k pravemu sportu, nazaj k udejstvovanju, čigar cilj se izraža v klasičnem izreku: Samo v zdravem telesu biva zdrav duh!

Primerjaj človeka, ojeklenelega s pravim sportom, z drugim, ki se ne bavi s sportom, pa takoj opaziš, da se zelo razlikujeta. Elastična postava, vedrost duha, srčnost, odločnost, a drugi je slaboten, črmožljiv, nezaupljiv, boječ in vedno neodločen. Mens sana in corpore sano!

Gospodarski nasveti.

Da bo kuhano maslo ostalo dolgo okusno in dišeče. Ako hočemo večjo množino masla dalj časa ohraniti, ga nalijemo, dokler je še gorko, v posodo, ter počakajmo, da se strdi. Na to raz pustimo v ponvi nekoliko sladkorja in ga vlijmo na vrh masla. Nekoliko masla se radi gorkote staja, to pa povzroči, da se napravi nekaka skorja, katere zrak ne more prodreti. Na to se maslo shrani.

Kadar se začne maslo rabiti, se najprej odlusči skorja, ki je otrokom prava slaščica.

Da se mleko ne prismoči, naj se ne dene nikdar vret v suho posodo, ampak v lonec, v katerem je bila daif časa voda, ali pa se poprej posodo v vodi dobro namoči.

Kako spoznaš, če je mleko zmešano z vodo? Kani kapljico mleka na noht. Če ostane kapljica cela, je mleko pristno, če pa razpade, je mleko mešano. Ali pa vtakni v mleko iglo. Če obvisi mleko na igli, ko jo potegneš iz mleka, je mleko mešano, če pa ne obvisi nič mleka, je pristno.

Žarko olje je zopet uporabno, če mu priliješ par kapljic solitne kisline. steklenico pretreseš in jo čez 10 minut postaviš v gorko vodo.

Olje ne postane nikdar žarko, če mu prideneš včasih nekaj zrnov soli.

Kako odtegneš sol preveč slanim jedilom? Preveč slanim jedilom odtegneš sol, če pogrneš čez lonec čist prt in natreseš nanj pest moke. V nekaj minutah bo jed premoala slana. Isto dosežeš, če vržeš v jed čisto omito gobico, jo čez nekaj časa potegneš ven. Ako je potreba, to postopanje ponoviš.

Kitajska modrost.

Ljubezen je paličica za na izprehod, prijateljstvo je popotna gorjača.

Lepota prebiva v moških očeh, ne na ženskih licih.

Često je slab zakonec dober oče, nikdar pa slaba žena ni dobra mati.

Ženska, ki si kupuje gladko polt, bi jo rada prodala.

Kdor mora iti deset ur daleč, jih deset lahko šteje za polovico.

Ponoči ne daj prijazne besede poštenim ženski.

V slozi je moč! Naše javno glasililo je naše najsuspešnejše orožje. »Naš Glas« je edini res nepristranski list vseh drž. nameščencev. Širite ga!

Ni dovolj, če zahtevate pri trgovcu samo žitno kavo. Teh je več vrst. Če hočete res nekaj okusnega in za zdravje vrednega, potem zahtevajte Žiko. Žika je namreč na specialen način izdelana kava iz rženega slada.

Edgar Wallace:

Žaba z masko.

(The frog with mask).

Roman.

(Nadaljevanje.)

»Halo, Ella, ali je oče že prišel nazaj?« je vprašal, a je že ugledal obiskovalca.

»Moj brat.« ga je predstavilo dekle, in Dick Gordon si je dejal, da se ima za prosti in lahki način spoznanja zahvaliti samo svojem lastnemu izrazu. Biti smatran za nepomembnega fanta, je imelo, kakor se zdi, svoje koristi.

»Jaz sem mu rekla, da bi se tako mladim dečkom ne smelo dovoliti, da vozijo s tako velikim vozom,« je rekla Ella. »Ali se še spominjate na ono strašno trčenje na križišču Norham?«

Ray Bennett se je hehetal. »To spada vse k vaši zaroti. Samo, da ne dobim motornega kolesa! Oče misli, da bi z njim koga povozil do smrti, a Ella misli, da bi se sam tudi ponesrečil.«

V tem trenutku je Dick zagledal možakarja, katerega je srečal na cesti in ki je prihajal bližje. Bil je velik, nekoliko sključen, siv in suhega obraza. Gledal je na tujca nezavpljivo s svojimi upadlimi očmi.

»Dober dan!« je rekel kratko. »Je bila nezgoda?« — »Ne, hvala, samo vode nisem imel in gospodična ...«

»Bennett,« je mož rekel, »vam je dala vode? No, torej zbogom!« Stopil je malo v stran, da bi mimo sebe pustil Gordona, toda Dick je

odprl vrata od znotraj in počakal, da bi posestnik hiše Maytree prestopil hišni prag.

»Moje ime je Gordon,« je rekel. »Zahvaljujem se vam za gostoljubje.«

Stari mož je pokimal ter šel s svojim težkim bremenom v hišo. Dick, nekako opupan, da bo moral iti, se je obrnil k mlademu dekletu:

»Motite se, če smatrate, da je tako težko voditi ta voz. Ali bi hoteli to poskusiti vi sami ali pa morda vaš brat?« Dekle se je obotavljalo, a mladi Bennett je rekel:

»Jaz bi to zelo rad poskusil; še nikdar nisem imel težkega voza v rokah.«

Da ga je zmožen voditi, če se je nudila prilika, je sedaj pokazal. Gledala sta, kako je avto švignil okoli vogla. Dekle mu je sledilo s skrbnim očesom. Dick pa je pozabil na vse, izvzemši to, da more še par minut ostati v njeni bližini.

»Zakaj ste mu vendar dovolili?« je rekla. »Fantu, ki si vedno kaj boljšega želi, pač nič ne koristi, če se mu dovoli, da vozi tak avto. Morda me ne razumete. Ray je namreč zelo častihlepen in sanja o milijonih. Takšna prilika ga vedno kar popolnoma zmeša.«

Njen oče je prišel v tem trenutku iz hiše in njegov obraz se je stemnil, ko ju je ugledal še vedno ob vratih.

»Pustili ste ga, da se vozi z avtom?« je vprašal srdito. »Bilo bi mi ljubše, da se to ni zgodilo. Zelo prijazno od vas, gospod Gordon, a za Ray-a je to popolnoma zgrešena prijaznost.«

»Žal mi je,« je odvrnil Dick skesano. »Evo, je že nazaj!« Veliki voz

je pridrvel prednje in se ustavil pred vrati.

Avto je čudovit!« Ray Bennet je skočil iz voza ter se ozrl nanj s pogledom, ki je izražal obžalovanje zajedno z občudovanjem. »Moj bog ... če bi bil moj!«

»Pa vendar ni tvoj,« mu je starac vpadel v besedo. A potem, kakor da bi hotel obžalovati svojo naglo jezo: »Znabit boš imel nekoč celo zbirko vozov, Ray.« Dick je pristopil, da se poslovi. A stari Bennet je vprašal na njegovo veselo iznenadenje: »Ali bi morda hoteli ostati in se udeležiti našega priprostega kosila? Potem boste tudi mojemu nespametnemu gospodu sinu mogli dopovedati, da posest velikega avtomobila ni vedno največje veselje.«

Dicku se je zazdelo, da se je dekle začudilo. Kakor se zdi, so ga nenavadno počastili, kar se je takoj izkazalo, kakor hitro je bil John Bennet odšel.

»Vi ste prvi človek, katerega je kdaj oče povabil na kosilo. Kaj ne, Ray?« je reklo dekle.

Ray se je smehljaj. »Očetu ni veliko na družabnosti: to je res,« je dejal. »Prosil sem ga zadnjič, naj bi povabil za »weekend« (konec tedna) Philo Johnsona, toda misel je že zamoril še prej, nego je bila prav za prav rojena. Pa vendar je stari filozof prijeten človek in zasebni tajnik šefa. Saj ste čuli gotovo o tčrdki: »Združeni Maitlands?«

Dick je prikimal. Marmornata palača na Strand-Embarkment-u, kjer je imel bašno bogat gospod Maitland svoje pisarne, je bilo eno izmed najlepših poslopij Londona.

»Jaz sem menični uradnik v njegovem podjetju,« je rekel mladi

mož. »Philo bi lahko zelo veliko storil zame, če bi hotel oče stopiti na plan s svojim vabilom. Tako sem pa pač obsojen, da ostanem vse svoje življenje majhen nastavljenec.«

Roka dekleta mu je legla na ustnice. »Zelo bedasto je, grajati očeta. In ti boš prav gotovo nekega dne postal zelo zelo bogat.«

Mladi mož je mrmral in rekel trpko: »Papa je itak že poskusil vse mogoče sisteme obogatitve, ki sta jih mogla človeška pamet in človeški duh ...«

»No? In?« Glas je bil hripav in se tresel od jeze. Nihče ni zapazil vrnitve Johna Benetta. »Ti delaš vse z nejevoljo — a jaz, jaz poskušam že 20 let, da pridem kvišku. Res je, vse sem že preiskusil — a zgodilo se je to zaradi vaju ...« beseda mu je zastala v grlu, ko je opazil Gordonovo zadrego. »Povabil sem vas in sedaj derem umazano perilo družine pred vami,« je rekel s skesanim humorjem.

Prijel je Dicka pod pazduho ter ga odvedel po vrtni poti med bujno cvetočimi rožami.

»Ne vem, zakaj sem vas povabil, da bi ostali, mladi mož,« je rekel. »Mogoče kar tako ali pa tudi zaradi slabe vesti. Zdi se mi, da ne nudim svojim mladim ljudem doma one družabnosti, katero bi pač morali imeti, a jaz sam nisem baš posebno dober družabnik zanje. Vendar je pa preabotno, da ste morali biti priča prvega družinskega prepira, katerega smo imeli po dolgih letih.«

Njegov glas in njegovo obnašanje sta razodevala, da je olikan mož. Dick bi bil iz srca rad zvedel za njegov poklic.

Specijalna trgovina ščetarskih izdelkov
priporoča tudi svojo veliko izbiro spomin-
skih izdelkov, galanterijo in parfumerijo

M. Mihelič

Ljubljana, Šelenburgova ulica

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo

dežnikov ter sprehajalnih palic

Popravila se izvršujejo točno in solidno

Kupujte svoje potrebščine

le pri tvrdkah ki inserirajo

v »NAŠEM GLASU«

Obiščite novo ure-
jeni oddelek za
gospode

Trpežno blago. Naj-
nižje cene. Modna
trgovina za dame in
gospode

A. ŠINKOVEC
nasl. K. SOSS
LJUBLJANA
Mestni trg 18, 19

Tvrdka A. VOLK, Ljubljana
Resljeva cesta šte. 24.

Veletrgovina z žitom, moko
in drugimi mlevskimi izdelki.
Priporoča zlasti prvovrstno
banaško pšenično moko.

PARNA PEKARNA

JEAN SCHREY NASL.

JAKOB KAVČIČ

VEČKRAT NA DAN SVEŽE PRIZNANO
NA JEJOŠE VSAKOVRSNO PECIVO

MANUFAKTURNA TRGOVINA

FABIANI & JURJOVEČ, LJUBLJANA

STRITARJEVA ULICA ŠTEV. 5

priporočata razno jesensko in zimsko blago za dame in gospode. V zalogi
vedno perje, puh in žima za blazine od najcenejše do najfinejše vrste.
Na obroke proti garanciji uradov.

Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da sem preselil svoj

krojaški atelje

iz Kolodvorske ulice šte. 28

v Slomškovo ulico šte. 1, pritičje

FRAN IGLIČ

Veletrgovina

A. ŠARABON

V LJUBLJANI

priporoča specerijsko blago, raznovrstno žganje, moko in
deželne pridelke. Raznovrstno rudninsko vodo.

Restavracija

IGNACIJ BANKO

Ljubljana, Kette Murnova ulica št. 3
priporoča gg. drž. uradnikom dobro postrežbo
v kvaliteti pijač in hrane.

Manufaktura vseh vrst

osobito angleškega sukna in kamgarna
nudi po priznani najugodnejših cenah

NOVAK 15

Ljubljana, Kongresni trg

Schrollov šifon 80 cm širok à Din 13 50.
Češko perje 72 - 105 Din. Puh prvovrsten
260 Din. Prima blago. Solidna postrežba.

PARNA PEKARNA

FRANC DOLINAR

LJUBLJANA

PRED ŠKOPIJO 11 — POLJANSKA C. 19

najtopleje priporoča svojim cenj. odjemalcem večkrat
dnevno prvovrstno sveže pecivo in različne vrste slaščic

A. & E. Skabernè, Ljubljana

Velika izbira češkega in angleškega sukna.

C. J. HAMANN

Ljubljana

Vam nudi najsolidnejši vir nakupa perila,
opreme nevest, novorojenčkov, perja in modnih
potrebščin. - Predtiskarija modernih ročnih del.